

*О. Шемаєв*

**СУЧАСНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО АСПЕКТУ  
ПРОМОЦІЇ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ**

*O. Shemaiev*

**MODERN METHODS OF RESEARCHING THE DOCUMENTATION ASPECT  
OF HEALTH PROMOTION IN UKRAINE**

У сучасних умовах одним із пріоритетних напрямів розвитку системи охорони здоров'я України є промоція здоров'я. Ключовим елементом ефективного забезпечення діяльності у цій сфері є широкий спектр документів: нормативно-правових актів, методичних рекомендацій, звітної документації, інформаційно-освітніх матеріалів, наукових, рекламних та інших документів промоційного характеру. Це актуалізує дослідження документального аспекту промоції здоров'я в Україні, зокрема в умовах воєнного стану. У свою чергу, дослідження має ґрунтуватися на застосуванні сучасних наукових методів, що дозволяють комплексно оцінити стан, ефективність та перспективи розвитку цього напрямку охорони здоров'я.

Серед таких методів варто виділити декілька:

- контент-аналіз є одним із провідних методів дослідження документального аспекту промоції здоров'я. Цей метод передбачає систематичний кількісний та якісний аналіз змісту документів з метою виявлення закономірностей, тенденцій та особливостей. Застосування контент-аналізу дозволяє: проаналізувати зміст нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я, належним чином розглянути звітну документацію закладів охорони здоров'я та центрів промоції щодо профілактичної й промоційної роботи, проаналізувати відповідні стратегічні документи та програми розвитку промоції здоров'я, дослідити інформаційно-освітні матеріали для населення з громадського здоров'я. До переваг цього методу слід віднести: об'єктивність, можливість обробки значних обсягів інформації, виявлення додаткового вмісту документів, порівняння різних періодів та регіонів;
- бібліометричний метод у поєднанні з інформетричним дозволяє кількісно оцінити наукову продукцію в галузі промоції здоров'я, визначити тенденції досліджень та виявити провідних учених та наукові установи. Даний метод передбачає: аналіз публікаційної активності вітчизняних науковців у сфері промоції здоров'я, виявлення найбільш цитованих робіт та авторів, визначення пріоритетних тематик дослідження, встановлення рівня міжнародної співпраці та інтеграції української науки до європейського та світового простору;
- метод порівняльно-правового аналізу є необхідним для дослідження нормативно-правової бази розвитку здоров'я в Україні в контексті міжнародних стандартів та досвіду інших країн. Застосування цього методу дозволяє: порівняти законодавчі ініціативи України із рекомендаціями Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я, зробити оцінку відповідності документації міжнародним стандартам якості, проаналізувати світовий досвід правового регулювання промоції здоров'я тощо;

- метод експертних оцінок передбачає залучення кваліфікованих фахівців для аналізу документів та надання професійних висновків щодо їх якості, доцільності та ефективності. У якості експертів для дослідження документів з промоції здоров'я можуть бути долучені: працівники системи охорони здоров'я, науковці, документознавці, представники громадських організацій, міжнародні консультанти та інші фахівці. Серед форм реалізації цього методу слід відзначити: експертні панелі та фокус-групи, анкетування та інтерв'ювання фахівців, рецензування документів;
- SWOT-аналіз документального забезпечення промоції здоров'я дозволяє комплексно оцінити сильні та слабкі сторони існуючої системи документації, документальних потоків та ресурсів, а також можливості та загрози її розвитку;
- детальне вивчення конкретних випадків впровадження програм з промоції здоров'я та відповідного документального супроводу за допомогою методу Кейс-Стаді дозволяє отримати глибоке розуміння механізмів функціонування системи. Цей метод охоплює: успішні регіональні програми просування та зміцнення здоров'я, впровадження міжнародних проєктів в Україні, інноваційні підходи до документування профілактичної роботи, досвід окремих закладів охорони здоров'я;
- метод документального моніторингу є важливим інструментом виявлення динаміки розвитку галузі, систематичного відстеження змін у документальному забезпеченні розвитку промоції здоров'я;
- соціологічні методи дослідження дозволяють оцінити сприйняття та використання документів щодо просування здоров'я різними цільовими групами. Найпоширенішими є: анкетування медичних працівників з якості методичних матеріалів, опитування населення про знання щодо інформаційних та освітніх промоційних кампаній, інтерв'ю з керівниками закладів охорони здоров'я, онлайн-опитування через вебпортали тощо.

Отже, сучасні методи дослідження документального аспекту промоції здоров'я в Україні характеризуються складністю та міждисциплінарним характером. Ефективне дослідження вимагає поєднання традиційних методів аналізу документів з інноваційними підходами, зокрема цифровими технологіями й великими даними.